

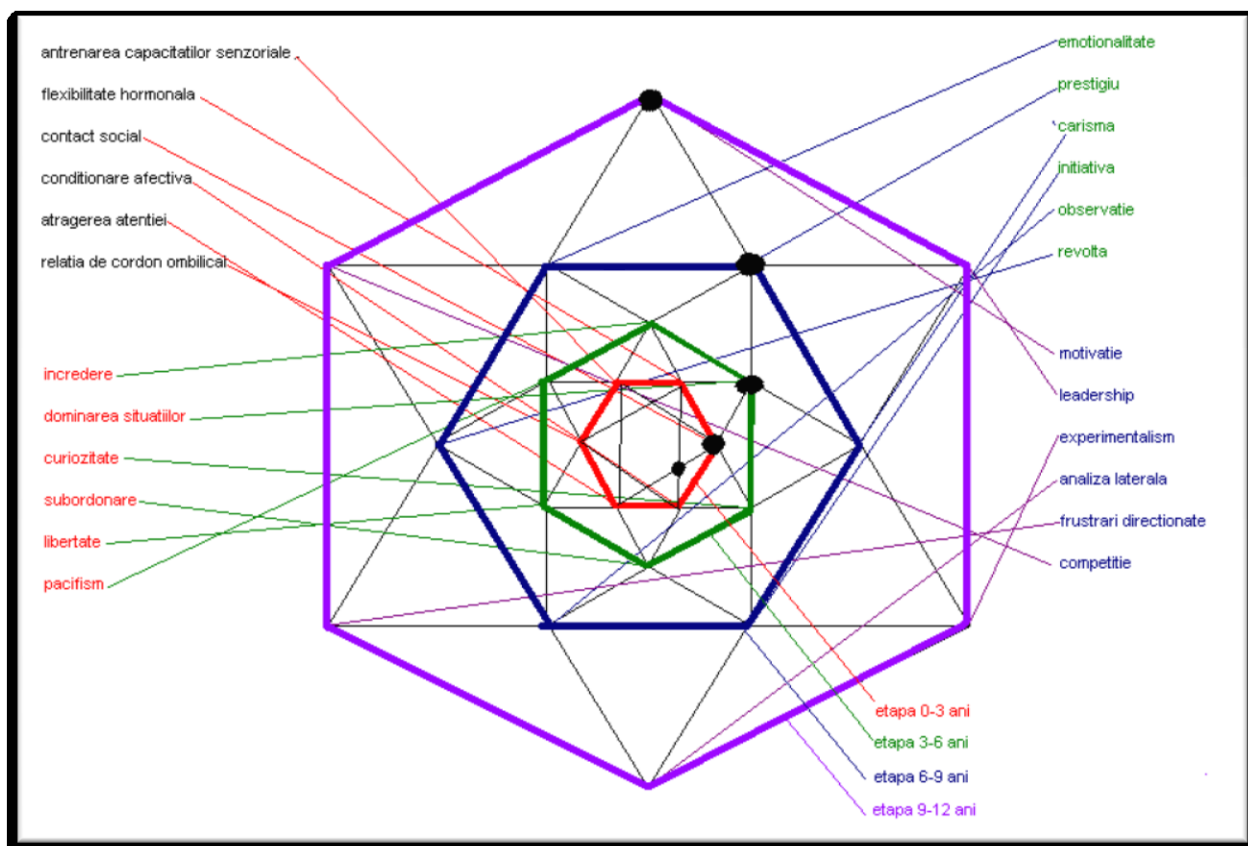
INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATII

MODULELE IX, X SI XI

ETAPELE DE VÂRSTĂ

Dezvoltarea omului pe etape de vârstă se face cu o ciclicitate de aproximativ trei ani în care se modifică nivelul de dominare a unei emisfere cerebrale asupra celeilalte emisfere cerebrale. Aceasta produce efecte diverse, printre care reluarea la aproximativ trei ani a stadiului de dezvoltare a personalității dezvoltat pe emisfera ce a recâștigat poziția superioară, ceea ce se traduce prin modificarea comportamentului. Astfel, persoana are din nou tendința unui comportament mai juvenil pe o perioadă de readaptare, de asemenea are tendința de a schimba total modul de gândire, devenind mai creativă dacă a fost mai tipică înainte sau invers. În cadrul acestui interval de trei ani dominat de o emisferă cerebrală există sub-etape în care se vede cum se modifică în mod specific anumite caracteristici în funcție de dominanta unei emisfere. În figurile de mai jos se poate vedea cum se generează noile caracteristici de vârstă corespunzătoare noii etape, plecând de la caracteristicile vechii etape. Astfel la vizuali motivația va deriva în prestigiu, pe când la secvențiali promovarea va deriva în stabilitate.

Figura 1. Dezvoltarea pe caracteristici de vârstă



Informații necesare proiectării de curricula specifică vârstei

Primul an de viață

Dimensiuni: sensibilitate, tonus și motricitate, cunoaștere Caracteristici perioada 0-3 ani



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

1. Capacitate senzorială (sensibilitate) 2. Flexibilitate adaptativă

Sensibilitatea — vederea : urmărește un obiect dintr-o poziție laterală — auzul: reacționează la sunete vibrante — vorbirea : scoate mici gângureli.

2 luni — vederea : întoarce capul după un obiecte în mișcare — auzul: reacționează la sunete vibrante — vorbirea : gângurește, scoate sunete prelungite

3 luni — vederea : întoarce capul după un obiecte în mișcare — auzul: se întoarce pentru a privi persoana ce-i vorbește — vorbirea: gângurește prelungit și râde mult

5 luni — vorbirea : țipă de bucurie și râde, jucându-se

6 luni — vorbirea : țipă de bucurie și râde, jucându-se

7-8 luni 1. Sensibilitatea — vorbirea : emite unele silabe clare

Mișcarea corporală 2. Mișcarea corporală — poziția : ușor sprijinit, se ține în poziție șezând — mișcarea corporală : întinde mâna către o jucărie ce i se oferă — îndemânarea : apucă un cub, dacă îl atinge, și ridică jucăria

2 luni — tonusul : își ridică capul stând în șezut — poziția : își ridică capul și umerii stând pe burtă — mișcarea corporală : se întoarce în lateral — îndemânarea : apucă un cub, dacă îl atinge, și ridică jucăria

3 luni — tonusul: își ține bine capul drept în poziție șezând — poziția: de pe burtă, se ridică sprijinindu-se în mâini — mișcarea corporală: scutura jucăriile — îndemânarea : trage de cearșaf sau de prosop

4 luni — tonusul : ține bine capul drept în poziție șezând — poziția : culcat pe burtă, își ridică corpul, când îl iese de mână — mișcarea corporală : pipăie și scutură obiectele — îndemânarea : mișcă mâna către obiect

6 luni — poziția : stă în șezut și se rostogolește

— mișcarea: pipăie și scutură obiectele — îndemânarea : manevrează și urmărește cu privirea obiectele

7 luni — poziția : stă fără sprijin în poziție șezând — mișcarea corporală : se joacă cu ambele mâini cu jucăriile — îndemânarea : manevrează cu mai multă îndemânare obiectele

8 luni — poziția : dacă-l tragi ușor de mâini se ridică în șezut — mișcarea corporală : se dă de-a rostogolul și manevrează obiecte diverse — îndemânarea : poate manevra un singur obiect o dată

Cunoașterea

1 luna — privește adulții fără să plângă — se manifestă când îi este foame



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

2 luni — zâmbește când i se zâmbește — își recunoaște mâinile — a lumii : privește și recunoaște biberonul

4 luni — gângurește când i se vorbește — își recunoaște corpul — privește atent diferite obiecte

5 luni — zâmbește la imaginea din oglindă — începe să-și coordoneze mișcările — își manevrează diferite părți ale corpului

6 luni — a celorlalți: recunoaște chipurile familiare — își manevrează veșmintele — examinează diferite obiecte lovindu-le 7 luni — își duce picioarele la gură; șezând, mângâie imaginea proprie din oglindă — examinează diferite obiecte cu interes

8 luni — se joacă de-a cucu-bau — dă jos prosopul de pe cap — caută obiecte căzute

Adaptarea la mediu — aruncă înapoi o minge aruncată — începe să aprecieze forma și a numărul obiectelor — Introduce un obiect în gaura de aceeași formă — mângălește hârtia cu creionul. — caută să atragă atenția asupra sa făcând ghidușii — înțelege stările afective ale celorlalți — se amuză la situații caraghioase — ajută mama când îl îmbracă — manifestă sentimente diverse — este atent la muzică ritmică. — arată că-i este foame prin manevrarea lingurii și farfuriei.

AL DOILEA AN DE VIATA

Capacitate senzorială, Imitație, experimentalism și curiozitate

2 Flexibilitate adaptativă, Citire, Limbajul

3 Contact social, Motricitate

4 Condiționare afectiva, Comportamentul social și de adaptare

5 Atragerea atenției, Agresivitate

6 Relația de empatie cu alții, Înțelegere

Motricitate vârsta motricității

„la 13 luni, face primii pași. Mers lateral : 16,5 luni. Mers cu spatele : 16,9 luni. Copilul se ține într-un picior dacă este ajutat: 19,9 luni. Copilul urcă scara dacă este ajutat: 20,3 luni. Copilul coboară scara dacă este ajutat: 20,5 luni. Urcă scara singur, cu pauze : 24,3 luni. Coboară scara singur, cu pauze : 24,5 luni. Pe la 15 luni, copilul mănuieste obiecte tot mai complicate : deschide o carte, pune un obiect într-altul mai larg etc.” Dumitrana M. (2007)

„— copilul face progrese în controlul postural. — a dobândit un echilibru mai bun. — are o flexibilitate mai mare a încheieturilor, astfel că merge bine și chiar aleargă. — poate urca și coborî scările, poate sări de pe ultima treaptă. — dă cu piciorul în minge atunci când i se cere. — îi place să danseze, să sară, să bată din palme. — are o mai mare capacitate de apucare și manipulare a obiectelor.” Dumitrana M. (2007)



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Comportamentul adaptativ

- se concentrează și memorează mai ușor
- recunoaște jucăriile care lipsesc
- identifică multe imagini,
- deosebește albul de negru, dar nu cunoaște culorile
- simte diferența între unu și mulți
- pune trei cuburi unul peste altul (turnul) sau trei cuburi unul lângă altul (trenul).

Dezvoltarea mintală, cea motrică și limbajul incipient sunt interdependente.

Înțelegere

însușirea vorbirii la 2 ani, vocabularul copilului conține cam 200-250 cuvinte.

Apare jocul simbolic: un băț poate fi un obiect sau un personaj. Apar jocurile de rol, în care copiii se joacă de-a diverse personaje

Imitație, curiozitate și experiment

La 15 luni

- Aruncă jucăriile pe jos.
- Pune un cub peste un altul.
- Încearcă să deseneze pocnind un creion pe hârtie.
- Îi place să se uite pe fereastră când călătorește

La 18 luni

- Imită adulții
- Construiește un turn din câteva cuburi
- Se uită la imaginile dintr-o carte, numindu-le
- Se uită pe fereastră

La 2 ani

- Potrivește jucăriile una cu alta.
- își folosește brațele cu mai mare abilitate.
- Privește obiectele în mișcare.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— Construiește din cuburi, vertical ori orizontal, folosind o varietate de cuburi.

Agresivitate

La 2 ani și 6 luni

- manipulează obiectele cu bruschete.
- În desen folosește linii drepte, puncte și curbe.
- Îi place să folosească degetele când pictează sau modelează.
- Poate identifica pietrele kilometrice pe un drum
- Nu este agresiv decât accidental
- Intră în conflict cu copiii pentru jucării.
- Face dezordine prin casă, fără să distrugă lucrurile de regulă
- Are accese de furie, determinate în special de mamă.
- Mușcă, lovește, dă cu piciorul, mai ales pentru jucării — Distruge obiectele
- « Fură » obiecte de la altul și lovește necunoscuți
- se teme de sunete puternice

Citire Limbajul La 18 luni

- Arată cu degetul imaginile dintr-o carte.

La 2 ani

- Denumeste ceea ce vede în pozele din carte.

La 2 ani și 6 luni

- La 18 luni, copilul doarme doar cu un obiect familiar
- La 2 ani devine posesiv cu lucrurile.

Îi place îmbrăcămintea proprie, mai ales pantofii. Nu împarte lucrurile cu altcineva. Utilizează cuvinte ce implică trecutul, prezentul și viitorul

- Înțelege când i se spune « jos » sau « sus »

Limbajul Copilul ascultă cuvintele cu o atitudine calitativ nouă : le repetă, începe să asocieze acțiunea cu vorbele (de exemplu, dă mingea atunci când i se spune), învață câteva cuvinte noi. În dezvoltarea limbajului, ceea ce se manifestă pregnant la copil este reciprocitatea socială (schimbările verbale).

- la 15 luni, are un vocabular activ de 4-5 cuvinte.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— la vârsta de 2 ani, ajunge la un număr de cuvinte situate între 12 și 1 000.

— la 2 ani și 6 luni, limbajul devine un instrument util pentru copil.

Dezvoltarea se observă atât la nivelul vocabularului activ, cât și în structura expresiilor verbale, care devin tot mai corecte din punct de vedere gramatical. Limbajul începe să devină mijloc de comunicare nu numai a unor idei, dar și a unor sentimente, plângeri, laude, povestiri. Limbajul devine instrument pentru înțelegerea cauzelor, vehicul pentru probleme și idei, baza pentru gândire critică. Când vorbește despre sine, nu mai folosește pronumele personal, ci prenumele. Când este strigat, înțelege mai bine dacă e strigat pe nume, decât dacă e apelat cu pronumele (mai repede înțelege: Mihai, du-te acolo, decât : tu te duci acolo) Deja se exprimă atât intenția, cât și faptul : „Mihai mănâncă pâine „ ,poate sa însemne ca întradevăr el mănâncă sau că îi e foame și dorește să mănânce. Apar acum înțelesuri multiple de limbaj. Copilul îngână cuvinte, repetă ca pe o incantație. E interesat de povești în care apar sunete ce pot fi imitate și de către el.

Poate dezvolta acum și judecăți negative : „mărul nu e cuțit „ , „z nu este y”. Gessel considera aceasta ca fiind cea mai importantă achiziție, adică înțelegerea faptului că între obiecte și cuvinte există diferență. Cuvântul x corespunde obiectului y și nu altuia .

Atitudine sociala, atitudine de adaptare — percepe deja identitatea, oarecum fragmentat. Are simțul proprietății, „al meu „ are înțeles pentru el. Utilizează ezitant pronumele personal, ceea ce arată că el face distincție între sine și alții. Își recunoaște imaginea din oglindă. Mama este încă percepută ca parte din sine. — se joacă puțin cu ceilalți, preferă să se joace solitar și să relaționeze sporadic. Atât la fete, cât și la băieți jocul se dezvoltă mai ales în direcția relației mamă-fiu (fiica), prin intermediul păpușilor. Apare primul fragment de înțelegere a faptului că el este detașat de mama (prin aceasta se accentuează structurarea eului). Începe să înțeleagă relația dintre el și mamă. — când este îmbrăcat sau dezbrăcat, copilul este extrem de cooperant. Își trage singur ciorapii, nimerește mânecile. Reușește să mănânce cu lingura fără a mai împrăști mâncarea. Ascultă când i se cer lucruri simple (aduce ziarul) Afectele se diversifică: râde puternic, arată simpatie, repulsie.

Se simte vinovat când face pe el. Se jenează și comută vina pe altcineva, persoană, animal,...Mimica sa e însă mult mai acută decât profunzimea reală a sentimentului de vină. Percepția și vocabularul fiind mai avansate, motricitatea mai rafinată, apare tendința de ordonare. De exemplu, dacă are 4 pătrate, el are tendința de a le alipi pentru a forma unul mai mare. Se intensifică percepția formelor. Poate deja să încastreze pătrate, triunghiuri, cercuri. Nu are încă suficientă coordonare între ochi și mână pentru a desena o forma simplă după model (un x, de exemplu). Asistând la executare, el poate trasa, imitând mișcarea. Poate copia cercul numai după model. Când i se da o jumătate de imagine, poate recunoaște întregul. Poate recunoaște o figură văzând jumătățile ei, înțelege ce i se cere și execută. După părerea lui Gessel, achizițiile intelectuale se datorează foarte mult dezvoltării limbajului.

Comportament social

Începe o adaptare activă la rigorile mediului. Există nevoia de aprobare din partea celor din jur. Copilul dorește să se integreze și să priceapă. El e acum capabil să renunțe la o satisfacție imediată pentru o promisiune viitoare. Își exprimă în cuvinte năzuințele și problemele. Apar scurte crize de

INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

furie. Sentimente intense (Gelozie, tensiune) se mențin pe mai lungă durată. Are și tendința de a se juca cu alții, dar preferă încă să fie singur. Începe să înțeleagă să-și aștepte rândul, acceptă aceasta cu plăcere și îi place să împartă jucăriile cu copiii. La vârsta de 3 ani are deja o independență în a observa. Poate să mănânce singur și îngrijit. Învăță să se îmbrace, descheie nasturi, șireturi, scoate ciorapii, pantalonii.

Copilul de trei ani

1. Capacitate senzorială, Imaginație
2. Flexibilitate adaptativă, mișcarea
3. Contact social, Învățare
4. Condiționare afectivă, Generozitate
5. Atragerea atenției, Agresivitate
6. Relația de empatie cu alții, Limbaj

Agresivitate

La 3 ani și 6 luni

— Amenințări violente („te distrug„)

La 4 ani

— Salt de la înălțime de 30 cm

— Salt în lungime 30-60 cm

Vorbire

— Poate învăța scurte poezii, poate memora o rugăciune.

— E posibil să aibă interes pentru școala de duminică și grădiniță, chiar să-i placă fragmente din liturghie

— Până la 2 ani cunoaște doar prezentul.





INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— 36 luni și 6 zile merge pe vârfuri 3 metri

La 2-3 ani copilul se complace atât în jocuri dinamice, cât și în jocuri statice. Îi plac materialele de joacă. Devine interesat de posibilitățile motrice. În desen se remarcă dezvoltarea mișcărilor fixe. Liniile devin mai clare, mai ferme. Apare o coordonare motorie superioară a mușchilor mici, care permite construcții de mai multe cuburi (turn de 10 cuburi), plierea unei foi de hârtie pe laturi (dar nu și pe diagonală). Cresc coordonarea generală, și cea a mușchilor mari.

Ca atare:

— aleargă mai bine, învinge mai ușor inerția,

— reușește să rămână într-un picior o fracțiune de timp,

— alternează picioarele la urcarea treptelor,

— merge pe bicicletă.

Scriere, vorbire

La 3 ani începe să dorească să placă celorlalți. Execută corect cererile, îi pasă dacă e lăudat sau pedepsit. E capabil de a face ceva ce nu îi place, dacă i se oferă o motivație.

La 3 ani și jumătate trasează linii cu logica, apoi mâzgălește.

— poate secționa linia verticală dacă trasează o cruce

— are plăcere de a pune chenar foi

Vocabularul lui cuprinde acum câteva sute de cuvinte, pe care le utilizează uneori în propoziții, alteori, mai curând ca pe onomatopee. Frecvența cea mai mare o au substantivele, apoi numele de acțiuni. Apar apoi pronumele, (chiar după 2 ani), întâi al meu, mie, tu, eu.

Altruism La 3 ani



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATII

- Împarte jucăriile cu ceilalți.
- Aduce de acasă jucării pentru a le arăta altor copii
- Poate pune pantofii și descheia nasturii
- Poate urmări imagini dintr-o carte, dându-le înțelesuri
- Poate trasa cercul
- Trasele la pictură sunt variate
- Poate lucra cu lut și face diferite forme simple
- Îi place să privească mașinării ce funcționează
- Îi place să privească oameni lucrând
- Construcțiile din cuburi capătă logică și ordine

La 3 ani

- Se diminuează agresivitatea fizică, fiind treptat înlocuită de limbaj și de autocontrol. Se enervează mai mult din cauza amestecului celorlalți în lucrurile lui, decât în activitatea sa fizică.

La 3 ani și jumătate

- Vrea să privească imaginile din cartea din care i se citește
- Poate să identifice litere
- Poate asocia litere cu noțiuni (de ex. A de la albină)
- Îi plac cântece cu litere



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— poate identifica literele mari din cărți cu alfabet, chiar de la 3 ani

Al patrulea an de viață

- 1 Încredere, imitarea și copierea
- 2 Dominare, agresivitate
- 3 Curiozitate, religiozitate
- 4 Subordonare, comportamentul social
- 5 Libertate, mișcarea
- 6 Pacifism, comportament de adaptare

Mimarea și copierea

— Poate să deseneze un pătrat

— Poate desena unele detalii ale obiectelor

— Pictează riguros, dar numai un timp, apoi schimbă tema.

Contururile sunt grosiere.

— Încearcă să taie în linie dreaptă cu foarfeca.

— Identifică litere, scrie grupuri de 2 litere, știe câte litere are cuvântul, îi place să i se scrie numele sau pe desene

— Realizează structuri complexe din cuburi, cu forme variate, predominând simetria

— Își dă seama dacă o literă aparține numelui său

— Poate scrie unele litere, mare și grosier

— Dispunerea în pagină e aleatorie, literele fiind uneori oblice sau inversate

— În mod special fetele încearcă să-și scrie numele



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— Se întâmplă să scrie primele litere, apoi să continue cu semne aleatorii, sau să treacă pe alt rând În ceea ce privește adevărul, vârsta de 4 ani e potrivită pentru abordarea subiectului Acum, ficțiunea și realitatea nu sunt foarte distincte, imaginația începe să se exprime în cuvinte.

Agresivitate

— Din punct de vedere fizic, lovește, aruncă, mușcă

— Verbal: jignește, se laudă

— Redevine posesiv, atât față de prieteni, cât și față de părinți. Se laudă cu ce are

— Este violent și nepăsător cu jucăriile

— Este agresiv cu alții și exclusivist

— Aruncă vina pe obiecte neînsuflețite

— Nu mai dorește așa de mult să fie plăcut de alții și e mai nepăsător la pedepse

— se întâmplă să recunoască greșeala

— începe să înțeleagă rigoarea comportamentului și necesitatea ei

— la 4 ani reușește să cuprindă sensul unei succesiuni de evenimente din ziua respectivă

— combină cuvinte relative la spațiu în mod mai clar

— apare în vocabular cuvântul „moarte” fără a avea un sens prea clar

Religie Îl interesează noțiunea de Dumnezeu, pune întrebări. Aceasta intervine mai ales datorită faptului că părinții răspund ades la întrebările copilului făcând apel la cuvântul Dumnezeu. Întrebările și discuțiile aferente sunt ades nepotrivite.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

- are părerea că părinții știu totul și pot totul
- îi place să se roage și să inventeze rugăciuni, prin asemănare cu cele inițiale
- crede în Moș Crăciun
- reușește să stea liniștit la liturghie, chiar cu plăcere, mare parte din timp
- muzica din biserică îi place

Mișcările corpului

- alergare mai fermă, sărituri în unul sau două picioare, cu oarecare rigiditate. Poate sta într-un picior ceva mai mult timp, poate merge pe o scândură destul de îngustă
- aruncă mingea cu ceva flexibilitate,
- poate să coasă pe carton, dacă găurile sunt deja făcute
- poate să-și încheie nasturii sau chiar și șireturile
- copiază desene cu mai multă îndemânare decât la 3 ani
- poate copia o cruce, dar nu un pătrat

Adaptabilitatea Referitor la inteligența crescută a vârstei, Gessel povestește o istorie adevărată: Un băiat de 4 ani, a fost întrebat, după ce a văzut o poză cu un miel sugând de la o oaie: „ce ia mielul de la mama lui ?” Imediat, copilul a răspuns : ”Benzină”. Dincolo de amuzament, răspunsul este logic și corect fiind în legătură și cu mediul în care trăiește copilul. A intuit faptul că benzina este sursa de energie, ea pune lucrurile în mișcare, deci îl ajută și pe miel să se miște. Este o dovadă a capacității de a generaliza a copilului, la această vârstă. În această etapă, copilul începe să pună întrebări, e dornic de acumulări. El numără deja până la 4 și chiar peste, dar în mod mecanic. Poate înțelege conceptul de „unu” , „doi” sau „mulți”. După Gessel, la 4 ani, mintea este mai mult preocupată decât profundă. Lipsește încă puterea de sinteză, gândirea este mai mult combinatorie. Se complăce în jocuri dramatice, dar rolul nu rezistă mult în timp. Are uneori un prieten imaginar. În desen sintetizează



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

omul prin un cerc în loc de cap, două bete ca brațe, doi ochi. Apare o îmbinare de simboluri și realitate imaginată literal.

Comportamentul social

— apare o îmbinare de sociabilitate și independență. Capătă tabieturi, aplomb în afirmații, emfază.

— e convins de importanța sa. Nu-și dă seama de acțiunile sale, poate să se îmbrace și să se dezbrace, să se spele pe dinți și să se pieptene, fără prea mult ajutor. Are mâncăruri preferate, mănâncă singur.

— se trezesc curiozități noi, îi place să meargă la toaletă împreună cu alții.

— jocul de unul singur nu îl mai satisface. Dorește să-și facă cunoștințe noi, să se joace în grupuri de 2-3, își împarte jucăriile aduse de acasă. Acționează cu lipsă de flexibilitate, dându-și aere de șef, împărțind indicații celorlalți.

— este logoreic, „eu” are o pondere principală, dar de multe ori referința este legată de contextul social, de raporturile cu anturajul. Are dorința de a fi apreciat și este critic cu alții.

— se teme adeseori, fricile fiind uneori greu de înțeles. Se poate teme de întuneric, de obiecte oarecare, sau de ceva cu totul neașteptat.

— în mintea lui, adevărul și imaginația se contopesc

Anul al cincilea

Religiozitate

— nu are încă o atitudine sentimentală în fata morții. Recepționează doar faptul că persoana decedată este imobilă

— uneori pune întrebări despre Dumnezeu și e interesat de subiect. Unii copii îi atribuie lui Dumnezeu responsabilitatea pentru tot. Când pătesc ceva, este pentru ca Dumnezeu le-a făcut acel lucru. Alți copii au pierdut interesul pentru subiect.

— îi place să se roage și să inventeze rugăciuni personale

— îi place să meargă la școala de duminică, dar se zbânțuie în timpul slujbei.

— Moș Crăciun și Dumnezeu sunt percepuți în mod realist și practic, le atribuie caracteristici umane, cred ca au locuințe undeva.

— De abia după 5 ani corpul omenesc apare în desen. Dacă vede un desen neterminat poate să sesizeze elementele lipsă. Dacă pune ochiul în desen spune că „poată acum sa vadă,,.

Mișcarea La 5 ani plimba nisipul cu camionul de jucărie, la 6 ani construiește forme cu apă și nisip, la 7 ani face clădiri, străzi, etc. Perioada cuprinsă între 3-7 ani ar putea fi numită „vârsta faunului” sau „vârsta lui Pan” deoarece acum copilul, având un spirit dezvoltat de observație, fantazează, cumulând realul cu imaginarul.





INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— încep să fie interesați să-și scrie numele, sau să recunoască litere mari sau cuvinte din cartea preferată

— mesele principale le ia alături de familie, dar cina o ia mai devreme singur, vorbind în acest timp

Cunoașterea

— încearcă să recunoască literele deja știute. Încearcă să identifice propoziții sau expresii din cărțile cunoscute-onomatopee, sunete emise de animale

— recunoaște litere și cuvinte de pe cutiile alimentare

— uneori subliniază cuvinte sau litere din cărți cunoscute

— poate să citească literele unui cuvânt și apoi întreabă „ce înseamnă A.P.A. „ ?

— citește cuvinte scurte de 3-4 litere

— în încercarea de a citi cuvântul, alege doar prima sau ultima literă și citește de sus în jos sau invers

— recunoaște numele său

— poate folosi litere preformate pentru a forma cuvinte și le poate combina în jocul cu cuburi

— recunoaște cifre de pe cadranul ceasului, de pe calendar, de la numărul casei, sau legate de activități zilnice.

La 5 ani și jumătate

— știe întrucâtva literele alfabetului

— dă expresie imaginilor din cărți

— îi plac povești în care eroii sunt copii

— are obiceiul ca atunci când i se citește să privească atât imaginile, cât și literele

— poate să scrie unele litere, oblice una față de alta, uneori inversate

— solicită confirmare și ajutor, după ce execută anumite litere

— privindu-și numele scris, poate să recunoască litere

— scrie acum de la dreapta la stânga

— adeseori copiază litere, uneori de la dreapta la stânga

— scrie propriul prenume, începând cu litere mari și terminând cu litere din ce în ce mai mici

— scrie cifre cu care e mai des în contact (orele ceasului, vârsta sa); poate copia cifre.

— apar diferențe mari între copii la scrierea cifrelor; unii în loc de 23 scriu 32, alții omit ceva.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Impunere

- Aruncă vina pe alții (din cauza ta ...)
- Nu recunoaște ce a făcut, când e întrebat
- De la 5 ani simte necesitatea îndrumării, solicită sfaturi. Simultan dorește independența în alegere, dar vrea și să se conformeze cerințelor celor mari
- La 6 ani balanța se înclină, în sensul că, acum, tinde să fie ferm cu propriile alegeri, iar dacă cei mari îi solicită altceva, refuză și capătă accese de nervi.
- La 5 ani noțiunile de bine și rău coincid cu ce e și ce nu e permis din partea adulților. Preferă să se spună despre el că e bun, dar în jocuri, se simte bine și în rol de personaj negativ
- Tot la această vârstă poate arăta trasee pe hărți sau să copieze hărți simple, arătând drumul spre grădiniță.
- Îl interesează spațialul, țări, localități de departe, dar nu și temporalul. Perceperea succesiunii începe să apară la 5 ani, atunci devine interesat de ceasuri. Continuă exagerările, dar începe să facă diferența între real și imaginar.
- Între 5 ani și 5 ani și jumătate vine o perioadă în care se estompează simțul de proprietate, pentru ca apoi să răzbata iar. Își dorește oricât de multe jucării, nu renunță la niciuna, dar nici nu are grijă de ele.

Motricitate

- 41,5 luni : sare coarda, max 20 cm
- 48 luni: sare în lungime, max 85 cm
- 49,3 luni :sare într-un picior pe o distanță de peste 2 m
- 51 luni : coboară scările prin alternarea picioarelor
- Crește agilitatea, capătă control sporit asupra corpului. Sare în unul sau 2 picioare, fără probleme
- Postura este firească, elegantă. Mișcările sunt naturale, fără efort
- Apare coordonare de finețe în mișcări Poate executa fără a fi ajutat diferite activități (îmbrăcat, spălat pe dinți,...), mânuiește uneltele cu abilitate.
- Poate desena cu creionul cu siguranță. Execută figuri simple, ce pot fi recunoscute.
- Poate reproduce pătrate, cercuri, triunghiuri
- Are dificultăți în copierea rombului

Adaptabilitatea

INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

- Începe să rezolve probleme ușoare ce presupun relații geometrice. Poate reface un dreptunghi din carton, tăiat pe diagonală. Poate încadra figuri complexe.
- Omulețul din desenul său e acum complet. El are cap, mâini, picioare. Apar și detalii mai fine.
- Numără un grup de 10 obiecte, face adunări până la 5, cu ajutorul obiectelor. Știe ce vârstă are
- Este mai dezvoltat simțul timpului. Poate, în urma ascultării unei povestiri, să reproducă secvențe logice de durată. Poate dezvolta jocul de pe o zi pe alta, integrând ce a avut loc în ziua precedentă, sau programând pe a doua zi.
- Poate reproduce un cântec
- La desen ideea intervine înaintea lucrului efectiv. La vârstele dinainte, ideea era generată de mișcarea creionului, putând suferi variații permanente

Limbajul

- Stăpânește aproape toate sunetele
- Pune mai puține întrebări și cu mai mult miez. Răspunsurile îl interesează, ele se constituie în informații — Răspunde precis și la obiect
- În general, din punct de vedere gramatical, limbajul este complet. Folosește fraze complexe, înțelege ipoteticul și condiționalul. Vocabularul este mult mai vast, legăturile în frază sunt corecte

În societate

- La 5 ani independența și autonomia sunt mult dezvoltate Se poate adapta la un mod simplu de cultură. Din acest motiv, i se spune „micul adult,”
- Este mai adaptat în familie, crează mai puține probleme
- Doarme fără eforturi, respectă igiena pe care acum o înțelege, se îmbracă și se dezbracă singur. Este dornic să ajute în casă și să-și îndeplinească sarcinile primite
- Este protector față de cei mai mici, frați sau camarazi de joc
- Dacă se pierde e capabil să-și decline numele și adresa
- Capătă simțul prieteniei, începe să se joace în grupe de 2-5 copii. Preferă grupul jocului solitar, dar are și prieteni imaginari — Îi plac călătoriile, hainele și alegerea lor
- Înțelege politețea și tactul în cazul în care a avut șansa educației
- Înțelege mai mult diferența dintre sexe, diferența dintre culture

Planul emoțional

INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— Din punct de vedere emoțional e mai stabil, dar poate fi cuprins de frici și tulburări puternice. Apar caracteristici altruiste, seriozitate, prietenie, generozitate, perseverență,...

— Se mândrește cu ce posedă și cu ceea ce poate să facă. Îi place să meargă la școală și să fie apreciat în manifestările sale artistice. Are încredere în alții, în sine și e conformist.

Dupa Gessel, în primii 5 ani avem etapa pregătirii. Între 5 și 10 avem o etapă de mijloc, pentru ca apoi să urmeze etapele de completare, adolescență și maturitate. În etapa de mijloc se produc schimbări subtile, care în momentul manifestării pot da loc la înțelegeri eronate. Factorii responsabili, părinții și profesorii, tind să se învinovațască reciproc, judecând pe bază de factori exteriori. În perioada aceasta există o alternanță de echilibru și dezechilibru de tranziție, în cadrul progresului, în care se întrepătrund acțiunile introvertite cu cele extravertite, școala și casa, interesele personale cu cele de grup. Este perioada în care educatorii trebuie să fie atenți să discearnă fluctuațiile ce intervin în dezvoltare, altfel apar dificultățile în împlinirea copilului. După Gessel, ar trebui să înlocuim educația bazată pe teorii exterioare, limitate, cu cea bazată pe psihologia dezvoltării, care să permită o înțelegere autentică a problemelor copilului.

La 6 ani Între 3 și 6 ani

Ascultare

— începe bine acțiunile, dar nu are forța necesară finalizării, are nevoie de asistență pentru a termina
— utilizează unelte

— reușește să taie hârtia și să confecționeze diverse figuri

— scrie litere, uneori le figurează pe dos și se complăce în a scrie cu creta

— uneori reușește să coasă cu ac mare

— poate sta la masă cu ai săi, în special dimineața. Simte nevoia de a vorbi în timpul mesei. Se ridică foarte des de la masă, nu are stare, se duce ades la toaletă

Agresivitate

— nu are un comportament bun. Vorbește excesiv, mestecă urât, varsă supă, e repezit și răstoarnă obiectele, e agitat și se mișcă cu scaunul. Lovește obiectele cu piciorul, îi critica pe ceilalți. În loc să mănânce face orice altceva.

— agresivitatea nu e o caracteristică, totuși are comportament agitat, lovește cu picioarele, trănțește ușile, proferează amenințări verbale

Acum se face trecerea de la vârsta de 5 ani, cu calmul ei specific, la cea de 6 ani, cu agresivitatea ei

— folosește insulte verbale

— este refractar la sugestii

— are momente de nervi, lovește în cei din jur



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATII

- este distructiv în jocuri
- Agresivitatea se manifestă atât pe plan fizic, cât și în plan verbal
- Are accese de nervi, refuză să stea în camera sa, trebuie încuiat acolo. E capabil să distrugă mobilierul.
- Se autodefinește ca fiind nebun
- Bravează, se contrazice, e refractar la ce e rugat
- Lovește atât adulții, cât și prietenii
- Arată cruzime față de ceilalți, de animale, de insecte
- Este distrugător cu obiectele din jur

Scrierea

- Îl interesează și literele mici și cele mari
- începe să se descurce în a recunoaște propoziții, chiar destul de lungi
- găsește cuvinte ce au tangență cu povestea sau cu poza
- e capabil de a potrivi cuvinte
- îl tentează să aibă lucruri ce au legătură cu experiența sa (cărți, poze)
- dacă reușește să citească o carte, o recitește de mai multe ori
- când citește, completează textul cu ce simte el că ar lipsi, inversează sensul cuvintelor, înlocuiește cuvintele cu altele asemănătoare
- când citește de pe un rând, adăuga un cuvânt scris pe alt rând
- cunoaște toate literele, dar le scrie uneori invers
- e capabil de a scrie cuvinte, dar amestecă literele mari cu cele mici, fără a le deosebi
- poate scrie litere dintr-o trăsătură
- odată cu scrierea pe un rând, literele se măresc spre capăt
- îi plac diferite unelte de scris (creta, creioanele,)
- știe să scrie atât numele mic, cât și pe cel de familie
- unii copii pot scrie cifrele până la 20, cu cifre mari. Se întâmplă să inverseze cifrele numărului
- dacă e întrebat în legătură cu ceva ce a comis, neagă și dă vina pe altcineva



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Noțiunile de bine și de rău

— în privința acestor noțiuni ele sunt aproape confundate cu ceea ce aprobă sau dezaproabă părinții. Își pune problema analizei comportamentului celorlalți copii. În cazul în care apucă să se comporte aberant, criticile celorlalți nu îl pot opri

— îi plac laudelor, refuză să fie pedepsit, iar pedeapsa nu îi corectează comportamentul

— evită pedeapsa mințind Alteleori spun ceea ce ei cred că e adevărul, dar nu au consecvență, trișează, de ex. la jocuri

Altruism

— aduce obiecte la școală și le împarte cu ceilalți. Duce acasă lucruri făcute în școală. Îi place să ofere cadouri profesorilor. Adună multe lucruri, dar e neglijent cu ele.

Conștiința

— percepe ciclul anotimpurilor, legat de activitățile caracteristice lor

— spre 7 ani și ulterior se lărgeste percepția mediului înconjurător, e percepută casa proprie în relație cu cartierul și cu restul lumii

— începe să aibă temeri emoționale, e îngrijorat că mama sa ar putea muri

— moartea devine o idee prezentă, un rezultat al violenței și agresiunii

Libertatea

— accepta ideea de Dumnezeu care a creat lumea, ființele și tot ce e frumos. Îi place la școala de duminică, îl impresionează povestea lui Isus, îl interesează îngerii.

— îi plac rugăciunile și crede că i se va răspunde la ele

— asimilează noțiunile de răi și iad, bine și rău

— Moș Crăciun este un personaj real, iar cei care afirmă contrariul, sunt necredibili.

— începe să inventeze jocuri dramatice cu personaje și situații create de el

Limbajul

— Apar întrebări diverse, puse în mod continuu, cu ajutorul unui limbaj cursiv, „de ce?” este permanentă. Răspunsul, adeseori nu mai e sesizat, întrebarea următoare deja a fost rostită.

— se distrează emițând sunete diverse sau rostind cuvinte oarecare.

— posedă acum capacitatea de a manevra noi exprimări, noi structuri gramaticale

— acum poate discuta îndelung, e capabil să spună povești cu întindere mare. În aceste narații realul și irealul sunt întrepătrunse. Discută despre orori, război, moarte, dar conform unei logici personale



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Simbolismul în jocuri

Între 2 și 7 ani, caracteristic este jocul de tip „ziceam că,, în care copilul pretinde că se află într-o anumită situație, sau că e un anumit personaj. Primele semne ale acestui gen de joc apar între 1,5 și 2 ani, pentru ca la vârsta de 5 ani să se dezvolte deplin. O analiză detaliată a acestui gen de joc a făcut-o Jean Piaget, analizând evoluția sa în paralel cu creșterea copilului

Al șaptelea an de viață

Observație

Între 6 și 7 ani copilul înțelege conservarea numărului și a cantității de lichid.

În apropiere de 7 ani își fac apariția fricile legate de nerespectarea propriilor obligații, de a nu corespunde din punct de vedere social, etc.

Emotiile

Imaginarul copilului, vise, frici, prieteni imaginari sunt în strânsă legătură cu procesul de creștere și dezvoltare. La 5 ani lipsa acestor griji îi permite o atitudine mult mai relaxată decât se întâmplă după 6 ani, când cu toate acestea, simte nevoia de a învăța. Paradoxal, la 6 ani când copiază litere face mai multe greșeli și inversează mai multe litere decât la 5 ani.

Prestigiu În această perioadă copilul este capabil de a trage învățăminte din greșelile sale. Gissel atrage atenția că acum nu trebuie insistat asupra corectitudinii în mod mecanic și „nu trebuie să punem toate ouăle noastre pedagogice în același cos”. Este greșit ca scrisul și cititul să se predea în același fel, tuturor copiilor, cu aceeași metodă. Se pot utiliza multe metode, fie ca atare, fie într-o combinație armonioasă, pentru a trata individualizat copilul și procesul de învățare. Mai jos se arată care ar fi aceste posibilități, legate intrinsec de școală.

Spiritul de inițiativă

— se descurcă mai bine să manevreze unelte

— creionul e folosit prin apucare foarte aproape de vârf și prin apăsare fluctuantă, adesea foarte puternică — acum poate să scrie fraze în succesiune, literele având tendința de a se micșora spre final. Mărimea scrisului este totuși o caracteristică individuală.

— în privința preferințelor, la băieți se manifestă mai mult interesul pentru tâmplărie, la fete mai mult pentru decupări din hârtie și asamblarea în figurine.

— are un control mai mare asupra ținutei, dar încă rămân neîndemânări de tipul vărsării farfuriei, al vorbitului cu gura plină.

INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Nu acceptă să-și întrerupă activitatea începută anterior, pentru a mânca. Adesea preferă să mănânce singur pentru a putea continua ce făcea înainte de masă.

— reușește să scrie propoziții folosind atât litere mari, cât și mici, dar nu întotdeauna acolo unde trebuie

— de la 6 ani și jumătate începe să corecteze literele inversate. Se mai întâmplă să scrie literele invers sau să omită caractere.

— cuvintele scrise până acum erau legate. Începe separarea lor.

— copiază propoziții cu plăcere

— corectează ades prin ștersături din dorința de a scrie corect

— este familiarizat deja cu numere mai mari de 10, le scrie corect, iar inversările de cifre apar mult mai rar

— uneori cifrele sunt scrise de sus în jos, în loc de orizontal

Nesiguranța

— 7 ani reprezintă o vârstă cu comportament atipic. Copilul acuză anturajul ca să scape de vină, nu acceptă că nu a făcut ce trebuie, pentru că „tocmai avea aceasta intenție„. E o perioadă de trecere.

Imaginea proprie

— percepe noțiunile de bine și rău

— înțelege că există comportament corect și comportament incorrect

— dorește să facă parte dintre cei buni

Răspunderea

— la 7 ani minte cu mai puțină dezinvoltură și începe să conștientizeze că nu e bine să trișeze în relațiile cu ai săi

— începe să aibă răspundere pentru obiectele proprii

— se estompează variațiile bruște de dispoziție, comportamentul devine mai liniar

Orientarea

— înțelege noțiunile de an, luna, zi, ora și are capacitatea de a ști în ce context temporal se află (ce anotimp, ce lună, ce ora e ,..)

Probleme existențiale



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— percepția despre Dumnezeu este acum mai complexă, apar întrebări mult mai pertinente despre religie

Eficacitatea

— citește fraze întregi. Este capabil să citească cu ușurință cuvinte uzuale

— rapiditatea citirii diferă de la individ la individ

— citirea e presărată cu greșeli caracteristice: lipsă sau adăugare de cuvinte, inversare de litere în cadrul cuvântului

Spiritul de contradicție

— agresivitatea se diminuează. Accesele de nervi se răresc și crește acceptarea în privința cererilor adulților — există episoade de încăierare cu frații sau surorile

— folosește amenințări verbale

— poate avea comportament violent lovind cu picioarele sau aruncând obiecte.

— apar contestații rostite de genul „minți!,, nu e bine!,,

Al optulea an de viața

Ascultarea A treia etapa a vieții este cea legată de școală. Accentul începe să se lase pe memorie și e de dorit să nu fie forțată, pentru a nu împiedica dezvoltarea intelectuală. Acum se face trecerea de la percepția copilărească asupra cunoștințelor, la structurarea pe noțiuni fundamentale și la raționamentul logic. Morala are rol principal în simțirea copilului și complexitatea și varietatea stimulilor vieții nu reușesc să acopere inocența și emulația.

Mișcarea

— desenează cu mișcări libere

— se mișcă cu ușurință și armonios

— îi place să danseze în special dansuri populare, dar ritmul îl interesează doar dacă e viu și natural

Întrecerea

— îi place să joace fotbal și e captivat de diferitele faze ale jocului

— fetele sar coarda cu îndemânare, dar încă nu pot schimba pasul în timp ce coarda este în mișcare

— descrie situații cu gesturi energice

— este conștient de ierarhiile din grup. Îl urmează în mod natural pe lider

Coordonarea



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

- coordonarea dintre mână și ochi este la un nivel crescut
- apare o relaxare în mânuirea uneltelor de desen
- înțelege să accepte constrângerile temporale, dar nu poate lucra contra cronometru
- încă sunt mari diferențe între intenție și rezultatul acțiunii
- scrisul este acum corect, alinierea și înclinarea caracterelor are un grad destul de ridicat de constanță
- reușește să aplice perspectiva în desen

Comportamentul

- nu exista un tipar bine definit. În afara casei se străduiește mai mult să arate că e bine crescut. Teoretic știe ce înseamnă comportament frumos, dar nu e capabil să aplice prea des regulile. Îi întrerupe pe alții când vorbesc și se amestecă în conversațiile adulților în timpul mesei.

Acceptarea vinei

- deși mai are tendința de a nega vina proprie scade totuși tendința de a-i învinovăți pe ceilalți. Percepe răspunderea proprie și dorește să-și ceară scuze. Poate înțelege consecințele acțiunii sale.
- de la 8 ani are sentimentul vinii în cazul în care a greșit, promite să nu se mai întâmple. Este indispus când se glumește pe seama lui.
- este receptiv la argumente și capabil de a se conforma

Noțiunile de bine și de rău

- face diferențiere între bine și rău, conștientizează latura morală a acțiunilor sale, iar deciziile le ia acum în funcție și de acest parametru, nu numai ca urmare a ordinelor primite de la părinți.
- primează noțiunile de „corect” sau „greșit”, înaintea noțiunilor „bine”, și „rău”. Acest mod de a simți accentuându-se înspre vârsta de 9 ani. Acum dorința de a fi cum trebuie este puternică, iar sentimentul de vină în cazul contrar este prezent adesea.

Expansivitatea

- la 8 ani, comportamentul este marcat de o mare energie, apar istorii în care copilul se laudă, dar în cazurile pe care le percepe ca fiind importante, respectă adevărul.

Domenii de interes

- istoria începe să-l captiveze, dar nu în spirit științific, corelând evenimentele, ci legat de anumite personaje preferate.

Spirit-materie

INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— percepția trece acum dincolo de ritualurile concrete legate de înmormântare, ajunge să-și pună problema a ceea ce se întâmplă după moarte

— începe să înțeleagă că sufletul și nu corpul se duce în rai.

Curiozitatea

— relațiile cu mediul sunt acum caracterizate mai mult de curiozitate, decât de agresivitate.

— reacția agresivă e treptat înlocuită de tristețe și sentimente rănite

— manifestarea agresivității, atunci când apare, se face mai mult prin intermediul exprimării. Se ceartă și jignește.

Perioada între 8 și 9 ani

Motricitate

— activitățile, atât joaca cât și munca sunt tratate cu pasiune. Tot ceea ce face, se desfășoară fără sfârșit, fără oboseală, fără existența sentimentului că jocul ar trebui să se termine la un moment dat.

— simte mai bine viteza, poate să coreleze mai bine cu situația și în situații periculoase, în mașina sau pe sanie, are rețineri.

— dorește să fie puternic și să ridice greutate

— are adeseori atitudini neîndemânatic

— la băieți există interes pentru competiție fizică, lupte, box, trântă. Îi pasionează jocurile de echipă și îi motivează performanța.

— în privința capacităților fizice există mari diferențe, de la caz la caz.

— uneltele sunt folosite cu lejeritate. În cazul băieților, uneltele de grădină, ciocanul, etc. în cazul fetelor, foarfeca, acul de cusut, etc.

— se poate folosi cu ușurință de scrierea de mână

— are plăcere și în a fi spectator la joaca altora

Comportamentul

— comportamentul se modifică substanțial în bine, dar aprecierea străinilor face ca în afara casei, atitudinea să fie mai bună ca în interior

— la masă se poate întâmpla să uite să mănânce fiind captivat de discuții

— are tendința de a justifica ce a făcut

— de la 7 ani, deși are reacție pozitivă la laude, acestea nu-i mai sunt la fel de necesare. În același timp, în cazul criticilor, reacția este vehementă, de respingere



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

— înțelege să spună adevărul și o face, de cele mai multe ori, dar tot așa, poate să se folosească de minciună pentru a se autoapăra sau pentru a apăra o persoană apropiată.

Violența

— La vârsta de 9 ani e capabil să primească reproșuri, dar exprimate în mod blând.

— influența prietenilor tinde să o acopere pe cea a părinților

— poate accepta și glume făcute pe seama sa

Gândirea

— asociază lipsa respirației cu „nu e viu,,

— compara noțiunile de „viu” și „ne-viu”

Legătura cu religia

— aceasta își pierde din însemnătate în acest moment

Competiția

— jocuri mai violente, bătăile și certurile apar destul de frecvent

— exprimarea este agresivă, este mereu contra celor afirmate de ceilalți, spiritul lui este permanent pus pe critică

Cunoștințele

— îl interesează istoria și geografia, îi place să se uite pe hărți, îl captivează citirea biografiilor unor personaje ale căror acțiuni sunt legate de nivelul său de înțelegere

Logica

— de la 7 ani jocul simbolic își pierde treptat importanța, în favoarea jocului bazat pe reguli. Între 7 și 11 ani se poate vorbi de stadiul de dezvoltare numit „al operațiilor concrete”. Între 11 și 15 ani despre stadiul operațiilor formale.

— Jocul bazat pe reguli rămâne o constantă pe tot timpul vieții, câștigând în complexitate pe măsură ce copilul înaintază în etate. După Piaget, ”Jocul cu reguli este activitatea ludică a ființei socializate”, individul necreând regulile pentru sine.

— 7-8 ani înțelege conservarea cantității și a lungimii

— 8-10 ani înțelege conservarea greutateii

Experiment si modelare În genurile de joc anterioare existau reguli care luau naștere în mod natural (atingerea la leapșa, etc.). Din regulă deriva ceva nou și anume obligativitatea. Regulile se pot împărți în două clase, cele care iau naștere spontan și cele transmise. Cu alte cuvinte putem numi jocurile din





INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Adaptare

La 7 ani

- se observă că activitățile bazate pe mișcare au aspect mai îngrijit
- perioade de activitate alternează cu perioade de inactivitate
- îi place să repete acțiunile în care excelează, chiar cu obstinație
- dorința de a avea bicicletă este generală, deși mulți copii stăpânesc foarte puțin mersul pe ea.
- apare interesul pentru aruncări și loviri cu bățul.
- la băieți predomina alergarea și lansarea de avioane de hârtie
- au în instinct dorința de a dansa, le place să facă pași în ritmul muzicii

Perioada 9-10 ani

La pubertate conștiința eului crește în intensitate și acoperă cea mai mare parte a preocupărilor. Explorarea continuă, dar acum se întoarce spre propria ființă. Se diversifică specificitățile indivizilor, iar primul plan este ocupat de sentimente sub aspectele emotivității și imaginației.

Modelele Adolescentul tinde să adopte reguli în comportament similare cu ale persoanelor sau personajelor care l-au impresionat, el însuși având o instabilitate emoțională.

Provocări La pubertate neliniștile se amplifică și aceasta pune cele mai mari probleme în privința educației. Energia și nesiguranța se încearcă a fi compensate de competiție între indivizi, în activități de toate genurile, de la cele sportive până la cele prostești (cine scupă mai departe, etc.)

Competiție Jocurile exacerbează competiția. Ele sunt prilej de socializare și mod de a obține admirație și aprobare. Leapșa, jocurile de cărți, șotron, dans, etc.

Reguli Jocurile specifice acestei perioade sunt bazate pe reguli clare, derivate din un grad avansat de socializare. Pe baza acestor reguli individul se simte protejat în cadrul competiției. Această situație corespunde stadiului în care copilul a învățat să tempereze dorințele momentane, în ideea unui scop mai important.

Caracter-temperament Clasificarea lui Le Senne este considerată ca fiind cea mai apropiată, ea nefăcând distincție între cele două noțiuni. În schimb, în literatura românească de specialitate, ca și în diverse alte literaturi, temperamentul și caracterul sunt tratate distinct.

Tipologii psihologice

- genul nervos: plin de energie, avântat, agitat, cu spirit, dar incapabil de a finaliza ceea ce a început
- genul sentimental: timid, ușor de ofensat, conștiincios
- genul exuberant: tendințe de lider, violent, aventuros, întreprinzător, bun coleg



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

- genul pasionat: ambițios, însingurat, muncitor, dornic de afirmare și de statut de factor de comandă
- genul flegmatic: fără entuziasm, ordonat, serios
- genul sanguin: ager și descurcăreț, având mereu grijă să nu iasă în dezavantaj
- genul amorf: leneș, lacom, ușor de influențat, nepăsător.
- genul apatic: mai rar întâlnit, resurse modeste, încet și supărăcios

Etica

Evoluția pe plan moral duce la un grad sporit de receptivitate în privința sentimentelor și intențiilor. Judecățile morale în privința comportamentului cuprind atât noțiunea de corect, sau moral, cât și pe cea de imoral, necorespunzător.

Al unsprezecelea an de viață

Clasificarea În acest moment, capacitatea de a vehicula idei îi permite să înțeleagă relația dintre parte și întreg. Este de asemenea capabil să cuprindă simultan mai multe criterii care să-i dea posibilitatea însușirii clasificării.

Ierarhia

- evoluează în cadrul relațiilor, atât cea de subordonare, cât și cea de poziție superioară

Abstractizarea

- înțelege adăugarea și retragerea părților componente ale întregului

Ego

- se observă continua scădere a egoismului

Logica

- e capabil să înțeleagă situații de tipul A implică B, B implică C, deci A implică C

Al doisprezecelea an de viață

Alura

În perioada dintre 10 și 15 ani se produc intense transformări fizice și fiziologice. De aceea aceasta este o etapă extrem de grea. Se produc creșteri în greutate, în înălțime, dar nu există omogenitate între acestea, rezultatul fiind un aspect dezechilibrat, uneori dezlănat..

Introspecție Începe să fie preocupat de propria persoană, devine închis, mai puțin comunicativ. Alura sa în continuă schimbare, ca și raporturile sale diferite cu lumea, îi conferă adolescentului acea stângăcie caracteristică.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Relații Devine foarte puternică preocuparea pentru sexul opus. La ambele sexe se încearcă a se camufla sub o atitudine de superioritate. Se formează perechi de prietenie, de același sex, iar timpul petrecut împreună este predominant. Compania tovarășului este preferata familiei.

Negativism Este acut spiritul de contestare, dorința de revoltă, se îmbrățișează cauze .

Intelect

— multitudinea de cunoștințe acumulate haotic tind să se structureze într-o viziune mai cuprinzătoare, structurată în spațiu-timp. Aceasta perioadă este tumultoasă, iar liniștirea se produce în timp, pe măsura trecerii la următoarea perioadă a vieții.

Gândire abstractă Acum apare posibilitatea vehiculării de noțiuni abstracte, spre deosebire de etapa anterioară, caracterizată de manevrare de obiecte. Poate să conceapă raționamente, să construiască propoziții cu legături logice .Este momentul în care se produce trecerea către următoarea etapă.

Argumentația Este capabil să înțeleagă noțiunea de ipotetic. Poate construi raționamente pe bază de date nou aflate, fără să se sprijine pe vechi repere.

Imaginația Este tentat să imagineze situații și lucruri noi, aceasta fiind și o urmare a descreșterii egocentrismului

Viziunea Problemele permanente determină o atitudine de permanentă experimentare, de rezolvare corespunzătoare, de ierarhizare a relevanței. Se produce o desprindere de concret și se câștigă capacitatea de operare în virtual.

Operații formale Acest stadiu se atinge de obicei în jurul vârstei de 15 ani. Uneori se întâmplă să se prelungească până la 20 de ani în relație cu diverși factori: de mediu, de constituție, de experiență.

În cazul copiilor cu dotări superioare aceste corelații nu își păstrează valabilitatea, acești copii fiind fiecare un caz aparte.



INITIERE IN PSIHOPEDAGOGIA EXCEPTIONALITATI

Bibliografie

- The Eirst Five Years of Life, Harper & Brothers Publishers, New York, 1940 Gesell, A., Ilg, F. L.
- Dumitrana M. Cum crește un pui de om. Etape și repere psihologice în dezvoltarea copilului - București, 2011 - Gesell, A.
- Infant and Child in the Culture of Today, Harper & Brothers Publishers, New York, 1943. - Gesell, A.
- The Child from Five to Ten, Harper & Brothers Publishers, New York, 1946.
- Piaget, J., Inhelder, B.
- Psihologia copilului, E.D.R, București
- Piaget, J.
- Judecata morală la copil, E.D.R, București, 1980. - Piaget, J.
- La Formation du symbole chez l'enfant, Delachauxb& Niestle, Neuchâtel-Paris, 1989.